

A

abbassare la voce ściszać głos
abbinare qc a qn/qc połączyć/
skojarzyć coś z kimś/czymś
abbondare in qc obfitować w coś,
być czegoś pełnym
abbracciare obejmować
a cavalcioni okrakiem
accomunare łączyć, stanowić
cechę wspólną
accusare qn di qc oskarżać kogoś
o coś
addentrarsi in qc zagłębiać się
w coś (*dentro* wewnątrz)
addirittura nawet
a detta di molti zdaniem wielu,
zgodnie z powszechną opinią
ad ogni costo za wszelką cenę
a favore di qn/qc za kimś/czymś
(popierając kogoś/coś), na czyjąś
rzecz
affascinante fascynujący
affascinare oczarować, zauroczyć
affine pokrewny, podobny
affrontare qc stawiać komuś/
czemuś czoła
ai piedi di qc u stóp czegoś
alcuni/e niektórzy/niektóre
alla brace na ruszcie
allacciare le cinture zapiąć pasy
alla grande *idiom.* pełną piersią,
«na maksa»
allontanare qc da qc oddalać coś
od czegoś
all'interno di qc wewnątrz czegoś
altrimenti w przeciwnym razie
a memoria na pamięć
**a mio/tuo/suo/nostro/vostro/
loro parere** moim/twoim/jego/jej/
naszym/waszym/ich zdaniem
ammirare podziwiać
anche se pomimo że
andare alla scoperta di qc
wyruszać/jechać/iść coś odkrywać

andare a trovare qn jechać/iść do
kogoś w odwiedziny
annoverare qc tra qc zaliczać coś
do czegoś
anticamente w dawnych czasach
anticamente w starożytności
a pieno merito w pełni zasłużenie
**apparire (p. pass. apparso,
ausiliare essere)** pojawiać się
appena fuori dalla città tuż poza
miastem
apprezzato ceniony, doceniany
a pressione ciśnieniowy
(*la pressione* ciśnienie)
architettare ułożyć, wymyślić
(*np. plan*)
**arrendersi (p. pass. arreso, pass.
rem. io mi arresi, tu ti arrendesti,
lui si arrese, noi ci arrendemmo,
voi vi arrendeste, lui si arrese)**
poddawać się
arricchito da qc wzbogacony
czymś/przez coś
arrivare a qc dojść do czegoś
arroccato su qc zbudowany/
znajdujący się na naturalnym
wzniesieniu
arrotolato zwinięty
artigianale rzemieślniczy
a seconda di qc w zależności od
czegoś
a seno nudo z gołym biustem
assaggiare próbować, kosztować
assistere a qc być przy czymś
obecnym, oglądać coś
assomigliare a qn być do kogoś
podobnym
attaccarsi a qc przyczepiać/
doczepiać się do czegoś
atterrare lądować (*la terra* ziemia)
atteso oczekiwany (*attendere*
oczekiwać)
**attrarre (pres. ind. io attraggo, lui
attrae, noi attraiamo, voi attraete,
loro attraggono)** przyciągać
a venire (inv.) przyszły, następujący
później

avere inizio zaczynać się
avere paura di qn/qc bać się
kogoś/czegoś
avvicinarsi a qn/qc zbliżyć się do
czegoś

B

baciare całować
basso niski
benché chociaż, pomimo że
**benedire (pres. ind. io benedico,
tu benedici, lui benedice, noi
benediciamo, voi benedite, loro
benedicono, p. pass. benedetto)**
błogosławić, święcić
ben pensato przemyślany
ben presto wkrótce
benvenuto/a/i/e witaj/witajcie
bilanciato zrównoważony,
wyważony
Breslavia Wrocław

C

capace di fare qc zdolny do
robienia czegoś
casuale przypadkowy
cavalcare ujeżdżać
cedere qc a qn odstąpić coś komuś
celebre słynny
cercare di fare qc starać się coś
zrobić
chiave (agg. inv.) kluczowy
chi più ne ha più ne metta *idiom.*
i tak dalej, do wyboru do koloru
(*dosł. kto ma więcej, niech więcej
dołoży*)
ciascuno/a każdy/a
**cinematografico (pl. m.
cinematografici, f. cinematografica,
pl. f. cinematografiche)** kinowy
circa około
circondare qc otaczać coś
collegare łączyć

collegato a qc powiązany z czymś

combattere contro qc walczyć z czymś (*dosł.* przeciwko czemuś)

Come fai/fate a saperlo? Skąd to wiesz/wiecie?

come pure jak również

come si deve jak należy

commercializzare sprzedawać

comodamente wygodnie

complesso złożony

comporre (p. pass. composto) komponować

comportarsi zachowywać się

condurre (pres. ind. io conduco, tu conduci, lui conduce, noi conduciamo, voi conducete, loro conducono, p. pass. condotto) prowadzić

confrontare qc con qc porównywać coś z czymś

connesso powiązany

conosciuto znany

conquistare zdobywać, podbijać

conservato zachowany

considerare qn/qc [+nome/agg.] uważać/uznawać kogoś/coś za kogoś/coś/jakieś

consigliabile zalecany, polecany

consumare konsumować, spożywać

contemporaneamente a qc jednocześnie z czymś

contemporaneo współczesny

contenere (pres. ind. io contengo, tu contieni, lui contiene, noi conteniamo, voi contenete, loro contengono) zawierać

contribuire (pres. ind. io contribuisco, tu contribuisci...) a qc przyczyniać się do czegoś

contro przeciwko, kontra

controbilanciare równoważyć

convincere (p. pass. convinto) przekonywać

convinto przekonany

cosiddetto tak zwany

costituire qc (pres. ind. io costituisco, tu costituischi...) stanowić coś

costringere (p. pass. costretto, pass. rem. io costrinsi, tu costringesti, lui costrinse, noi costringemmo, voi costringeste, loro costrinsero) qn a fare qc zmusić kogoś do zrobienia czegoś

costruire budować

costruirsi qc zbudować sobie coś

creare tworzyć, kreować

cupo ponury

c'è solo l'imbarazzo della scelta! *idiom.* jest w czym wybierać; do wyboru, do koloru

D

dall'altro (lato) z drugiej (strony)

dare inizio a qc zapoczątkować coś

dare origine a qc zapoczątkować coś

da un lato z jednej strony

debuttare debiutować

deceduto zmarły

decine di qn/qc dziesiątki kogoś/czegoś

defunto zmarły/-a

degnò di nota godny uwagi

descrivere (p. pass. descritto) opisywać

desideroso di fare qc chętny do robienia czegoś

destare wzbudzać

di design (inv.) designerski

di fantasia (inv.) zmyślony, wymyślony

digitale cyfrowy

di mafia mafijny

di origini [+aggettivo] o jakimś pochodzeniu

di qualità dobrej jakości (*la qualità* jakość)

di regola z zasady

diretto bezpośredni

dirigersi (p. pass. diretto) kierować się

diroccato w ruinie, (częściowo) zburzony

discendere (p. pass. disceso) da qn pochodzić od kogoś

di sostegno a qn/qc wspierający kogoś/coś

distinguersi da qc odróżniać się od czegoś

di troppo zbyteczny, nadprogramowy

divenire (pres. ind. io divengo, tu divieni, lui diviene, noi diveniamo, voi divenite, loro divengono, p. pass. divenuto, pass. rem. io divenni, tu divenisti, lui divenne, noi divenimmo, voi diveniste, loro divennero) stać się

diventare (ausiliare essere) stawać się (kimś, czymś)

diverso różny, inny, odmienny

divertirsi bawić się

divertito rozbawiony

dividere qc da qc oddzielać coś od czegoś

diviso podzielony (*dividere* dzielić)

d'altronde zresztą

E

economico tani

effettuare wykonywać, realizować

entrambi (pl. m.), entrambe (pl. f.) obaj, oboje, obie

ereditare dziedziczyć

esatto dokładnie

esistere (p. pass. esisto, ausiliare essere) istnieć

esprimere (p. pass. espresso) wyrażać

essere ambientato być osadzonym, rozgrywać się (o akcji)

essere composto da qc składać się z czegoś (*comporre* składać, układać, komponować)

essere fissato con qc być zafiksowanym/mieć obsesję na jakimś punkcie

essere imparentato con qn być z kimś spokrewnionym

essere in corso trwać

essere in grado di fare qc być w stanie coś zrobić

essere innamorato perso di qn *idiom.* być w kimś na zabój zakochanym

essere libero di fare qc mieć prawo/swobodę (*dosł.* wolność) robienia czegoś

essere preso d'assalto *idiom.* być obleganym (*l'assalto* atak, szturm)

essere previsto być przewidzianym (*prevedere* przewidywać)

essere responsabile di qc odpowiadać za coś, (*dosł.* być za coś odpowiedzialnym)

essere utilizzato per qc być używanym/stosowanym do czegoś

essere orientato a qc być zorientowanym/ukierunkowanym na coś

estero zagraniczny

esteso rozległy (*estendersi* rozciągać się)

estivo letni

eterno wieczny

evidenziare uwidaczniać, podkreślać

evitare di fare qc unikać robienia czegoś

F

famoso sławny, znany

fare il giro del mondo *idiom.* obieć (*dosł.* okrążyć) świat

fare il giro di boa *idiom.* zakończyć/zaliczyć pewien etap w życiu (*dosł.* okrążyć boję)

fare il giro di qc okrążyć coś

fare parte di qc wchodzić w skład czegoś (*la parte* część)

fare una premessa zastrzec coś na wstępie

farsi un nome stać się znanym, też: wyrobić sobie markę/imię

fascista (m. e f., pl. m. fascisti, pl. f. fasciste) faszystowski

favoloso bajeczny

fermarsi zatrzymywać się

fin da subito od razu, od zaraz

fino miałki, drobnoziarnisty

firmare podpisać

fissare mocować, przymocowywać

fondamentale główny, podstawowy

fondare zakładać (np. stowarzyszenie, fundację, firmę)

fondarsi su qc opierać się na czymś, bazować na czymś

frenare hamować

frequentato uczęszczany

fumare palić (np. papierosy, fajkę)

G

generoso hojny

gestire qc zarządzać czymś

gettare rzucać

gioioso radosny

Giuda Judasz

giungere (p. pass. giunto, pass. rem. io giunsi, tu giungesti, lui giunse, noi giungemmo, voi giungeste, loro giunsero) docierać

gli Alleati (pl.) Alianci

glitterato brokatowy

godere di qc cieszyć się czymś

gravissimo bardzo ciężki/poważny

gustare próbować, kosztować

I

i dati riservati (pl.) dane poufne

i dintorni (pl.) okolice

ignaro di qc nieświadomy czegoś

il/la cantante (m/f) piosenkarz/-ka, śpiewak/-czka

il/la migliore najlepszy/a

il/la minore (m/f) nieletni/-a

il/la musicista (m/f) muzyk

il/la parente (m/f) krewny/-a

il/la protagonista (m/f) bohater/-ka, główna/pierwszoplanowa postać

il/la regista (m/f) reżyser/-ka

il/la sociolinguista (m/f) socjolingwista/-ka

il/la testimonial (m/f) *ang.* twarz (marki); osoba, której wizerunek jest wykorzystywany w reklamie danej marki

i lapilli (pl., più raramente al sing. il lapillo) lapille, okruchy skalne wyrzucane przez wulkan

il bagnino(f. la bagnina) ratownik/-czka

il ballo taniec

il banchetto bankiet

il Barocco barok

il battere bicie, uderzenie

il borgo (pl. i borghi) miasteczko, mała miejscowość

il brand (pl. i brand) *ang.* marka

il bricco imbryk, dzbanuszek

il brivido dreszcz

il cadavere trup, zwłoki

il cammino droga

il campanaro dzwonnik

il campione próbka

il candelotto świeczka

il canolo ciastko nadziewane serem ricotta

il cantautore (f. la cantautrice) piosenkarz/-ka będący/-a jednocześnie autorem swoich utworów muzycznych

il capoluogo stolica (regionu lub prowincji)

il cast (pl. i cast) *ang.* obsada

il castello zamek

il ceppo blok, kloc (drewniany)

il ceraio wytwórca/sprzedawca świec (*la cera* wosk)

il cero gromnica

il chicco (pl. i chicchi) ziarno
il cibo jedzenie, pokarm
il Cinquecento XVI wiek
il cognome nazwisko
il coltivatore plantator, rolnik zajmujący się uprawą roślin
il comportamento zachowanie
il comunicato stampa (pl. i comunicati stampa) komunikat prasowy
il confezionamento pakowanie
il confine granica
il congiuntivo tryb łączący
il connettivo spójnik
il connubio harmonijne, udane połączenie, *też:* mariaż
il contadino rolnik
il corso di formazione szkolenie
il cosiddetto tak zwany
il cuneo klin
il cuore serce
il database *ang.* baza danych
il dato di fatto (pl. i dati di fatto) oczywisty fakt; coś, co nie wymaga potwierdzenia
il delitto przestępstwo
il depistaggio (pl. i depistaggi) fałszywy trop, «zmyłka»
il desiderio pragnienie
il dibattito debata, dyskusja
il difensore (f. la difenditrice/ difensora) obrońca/-czyni
il disinfettante środek dezynfekujący
il distanziamento sociale dystans społeczny
il distintivo odznaka
il divieto zakaz
il dolce ciastko, ciasto, deser
il dolore ból
il duomo katedra
il fantasma (pl. i fantasmi) duch
il fascino urok, czar

il festeggiamento uroczystość, świętowanie
il fidanzato (f. la fidanzata) narzeczony/-na
il figlio di (puttana) *wulg.* skurwysyn
il fiume rzeka
il fondale dno (morza, jeziora, rzeki)
il funerale pogrzeb
il furgone samochód dostawczy, van
il gemello (f. la gemella) bliźniak/-czka
il genere rodzaj
il gerundio *gram.* imiesłów przysłówkowy
il ghiaccio (pl. i ghiacci) lód
il giornale gazeta
il governo rząd
il grado stopień
il gruppo grupa, korporacja
il lancio rzut
il lato bok, strona
il lato strona
il lembo skrawek
il linguaggio język (właściwy dla jakiejś branży lub grupy społecznej)
il liquore likier
il litorale wybrzeże
illogico nielogiczny
il look *ang.* stylizacja (w kontekście ubioru, makijażu, fryzury), *też:* wizerunek
il lungomare nadmorska promenada
il luogo (pl. i luoghi) miejsce
il luogo segreto tajne miejsce
il maialino prosiaczek
il marchio (pl. i marchi) marka
il Mare Nostrum *łac.* Morze Śródziemne (nazwa stosowana przez starożytnych Rzymian)
il mar Mediterraneo Morze Śródziemne

il mercato targ, rynek
il mezzo di trasporto (pl. i mezzi di trasporto) środek transportu
il migliore amico (la migliore amica) najlepszy/-a przyjaciel/ przyjaciółka
il modo sposób
il modo indicativo tryb oznajmujący
il monastero klasztor
il mondo świat
il mondo dello spettacolo świat show-biznesu
il monte góra
il motivo powód, przyczyna
il movente motyw (zbrodni)
il movimento ruch
il movimento partigiano partyzantka, ruch partyzancki
il nome rzeczownik
il paesaggio (pl. i paesaggi) krajobraz
il paracadute spadochron (*parare* osłaniać, *la caduta* upadek)
il paracadutismo spadochroniarstwo
il parco nazionale park narodowy
il passatempo hobby, sposób spędzania wolnego czasu
il passo krok
il percorso trasa, odcinek
il periodo okres
il personaggio (pl. i personaggi) postać
il petto pierś
il piacere przyjemność
il pianoforte fortepian, pianino
il pino sosna
il plurale liczba mnoga
il politicamente corretto poprawność polityczna
il ponte most
il portafortuna przedmiot przynoszący szczęście, *też:* amulet, talizman

il porto port
il prefetto (f. la prefetta) prefekt
il prestito linguistico zapożyczenie językowe
il prezzo cena
il produttore (f. la produttrice) producent/-ka
il produttore cinematografico producent filmowy (*dosł.* kinowy)
il profilo aromatico profil aromatyczny/smakowy
il promontorio (pl. i promontori) przylądek
il pronomi zaimek
il proprietario (f. la proprietaria) właściciel/-ka
il protagonista (f. la protagonista) bohater/-ka, pierwszoplanowa postać
il protettore (f. la protettrice) opiekun/-ka, obrońca/-czyni (*proteggere* chronić, bronić)
il punto chiave (pl. i punti chiave) kluczowy punkt
il punto di partenza punkt wyjścia
il quartiere dzielnica
il radicchio odmiana czerwonej cykorii
il rapporto stosunek, relacja
il re (pl. i re), la regina król, królowa
il reato przestępstwo
il recipiente pojemnik
il regime fascista faszystowski reżim
il Regno di Sardegna Królestwo Sardynii
il riepilogo (pl. i riepiloghi) streszczenie
il rinnovamento odnowa
il ritardo opóźnienie, spóźnienie
il ritrovamento odnalezienie
il romanzo powieść
il rompicapo łamigłówka
il rosé wino różowe
il sangue krew

il secolo wiek, stulecie
il segno znak, oznaka
il sentimento uczucie
il sequestratore (f. la sequestratrice) porywacz/-ka
il significato znaczenie
il sindaco (f. la sindaca) burmistrz
il soggiorno pobyt
il sostantivo rzeczownik
il sostegno wsparcie
il sostenitore (f. la sostenitrice) zwolennik/-czka (*sostenere* wspierać, popierać)
il sound *ang.* brzmienie
il Sud Południe
il suonatore (f. la suonatrice) **di qc** osoba grająca na jakimś instrumencie
il suono dźwięk
il tamburello tamburyn
il tempio (pl. i templi) świątynia
il torneo turniej
il toro byk
il traghetto prom
il trattino myślnik
il tratto odcinek
il travestimento przebranie
il tubo rura, rurka
il turismo balneare turystyka nadmorska (*dosł.* kąpieliskowa)
il verbale protokół
il versante zbocze
il vescovo biskup
il viaggio (pl. i viaggi) podróż
il vincitore (f. la vincitrice) zwycięzca/-żczyni
il vocabolo słowo
il volo lot
il volto twarz
impegnare angażować, zajmować
impegnato zajęty (czymś)
impegnato con qc zaangażowany w coś, pochłonięty czymś

imperdibile taki, który trzeba obowiązkowo zwiedzić/zobaczyć (*dosł.* nie do stracenia)
impiegare angażować
impossibile niemożliwe
in/di legno z drewna, drewniany
inaspettato nieoczekiwany, niespodziewany
in attesa di qc w oczekiwaniu na coś
in borghese po cywilnemu
incluso włączony, uwzględniony (*includere* włączać)
in collaborazione con qn/qc we współpracy z kimś/czymś
incombere su qn/qc zagrażać komuś (o niebezpieczeństwie)
incredibile niewiarygodny
incuriosito zaciekawiony
indefinito nieokreślony
indicare wskazywać
indietro wstecz, do tyłu
indimenticabile niezapomniany
indimenticabile zapadający w pamięć (*dosł.* niedający się zapomnieć)
indurre (pres. ind. io induco, tu induci, lui induce, noi induciamo, voi inducete, loro inducono, imperf. io inducevo, tu inducevi..., p. pass. indotto, pass. rem. io indussi, tu inducesti, lui indusse, noi inducemmo, voi inducete, loro indussero) qn a fare qc skłonić kogoś do zrobienia czegoś
infinito nieskończony
in media średnio
in memoria di qn ku czyjejś pamięci
in mezzo a qc pośród czegoś
innamorarsi di qn zakochać się w kimś
innocente niewinny
in ogni caso w każdym razie
in omaggio a qn w hołdzie komuś
in passato w przeszłości
in pericolo w niebezpieczeństwie

in quanto ponieważ
in salita pod górę
insolito nietypowy
intendere (p. pass. inteso) fare qualcosa zamierzać coś zrobić
internazionale międzynarodowy
intero cały
interpretare qn grać (postać)
intraprendere qc podejmować coś
invadere (p. pass. invaso, pass. rem. io invasi, tu invadesti, lui invase, noi invademmo, voi invadeste, loro invasero) najechać
invariabile nieodmienny
inviare wysłać, przesyłać
iperprotettivo nadopiekuńczy
irrisolto nierozwiązany (**risolvere** rozwiązywać)
i Savoia (pl.) Sabaudowie, Dynastia Sabaudzka
i social (pl.) ang. media społecznościowe
itinerante objazdowy, wędrowny (polegający na przemieszczaniu się z miejsca na miejsce)

L

l'annessione (f.) aneksja, przyłączenie
l'apparecchio urządzenie
l'imperatore (m., f. l'imperatrice) cesarz/-owa
l'incarcerazione (f.) uwięzienie (il carcere więzienie)
l'incidente (m.) wypadek
l'occasione (f.) da non perdere *idiom.* okazja, której nie można zmarnować (nie do stracenia)
l'unificazione (f.) zjednoczenie
la band (pl. le band) ang. zespół, kapela
la breccia wyłom
la brocca dzban
la caduta upadek

la capitale stolica (np. państwa)
la caratteristica cecha, właściwość
la carne di cavallo konina
la cartolina pocztówka
la celebrazione świętowanie, obchody
la chiesa kościół
la circostanza okoliczność
la classifica (pl. le classifiche) ranking
la collaborazione współpraca
la collina wzgórze
la colonna sonora ścieżka dźwiękowa
la colpa wina
la composizione utwór, kompozycja
la confezione opakowanie, paczka
la congiunzione concessiva spójnik przyzwalający (**concedere** udzielać, przyznawać, pozwalać na coś)
la coniugazione verbale odmiana czasownika
la connotazione konotacja
la coppia para
la costa brzeg, wybrzeże
la creazione tworzenie (**creare** tworzyć)
la croce krzyż
la cura dbałość
la dannazione przekleństwo
la devozione pobożność, oddanie (komuś)
la dimensione (spesso al pl. le dimensioni) rozmiar, wymiar
la distinzione rozróżnienie (**distinguere** rozróżniać)
la ditta firma
la duna wydma
la faccenda sprawa
la faccia (pl. le facce) twarz
la fama sława
la felicità szczęście

la festa paesana wiejska zabawa, wiejskie święto
la fioritura kwitnienie, rozkwit
la folla tłum
la forza siła
la forza lavoro siła robocza
la forzatura robienie czegoś na siłę, naginanie, naciąganie
la frase zdanie
la fuga ucieczka
la generazione pokolenie
la gente ludzie
la giarrettiera podwiązka
la gita wycieczka
la guerra wojna
la guerra civile wojna domowa (*dosł.* cywilna)
la guerra d'indipendenza wojna o niepodległość
la guerra mondiale wojna światowa
la guida przewodnik
la lavorazione obróbka
la legge ustawa
la leggenda metropolitana miejska legenda (*la metropoli* metropolia)
la libertà (pl. le libertà) di espressione wolność wyrazu
la licenza di pilota licencja pilota
la località (pl. le località) miejscowość
la località balneare (pl. le località balneari) kąpielisko, miejscowość nadmorska
la locuzione wyrażenie
la macinatura sposób mielenia, mielenie
la maniera sposób
la mascherina maseczka
la meraviglia cud
la merce towar
la metà (pl. le metà) połowa
la moka moka (kawiarka)
la morte śmierć

la musica classica muzyka poważna (*dosł.* klasyczna)

lanciare una protesta contro qn/qc zaprotestować przeciwko komuś/czemuś (zainicjować protest, *dosł.* rzucić protest)

lanciarsi rzucać się

la necessità (pl. le necessità) potrzeba, konieczność

la parte część

la partecipazione a qc udział w czymś

la particolarità (pl. le particolarità) szczególna/specyficzna cecha, osobliwość

la patria ojczyzna

la pecora owca

la pelliccia futro

la penisola półwysep

la pesca rybołówstwo

la piantagione plantacja

la pietra lavica skała wulkaniczna, bazalt (*la pietra* kamień)

la piscina pływalnia

la predilezione per qc upodobanie/zamiłowanie do czegoś

la presenza obecność

la pulizia czystość

la punta szczyt, czubek

la rete sieć

largo szeroki, obszerny

la riconquista odbicie, odzyskanie (*dosł.* ponowne zdobycie)

la rinascita ponowne narodzenie, odrodzenie się

la riserva rezerwat

la rocca twierdza (położona na naturalnym wzniesieniu)

la salina salina (zakład produkujący sól poprzez odparowanie wody z solanki)

la salma zwłoki, ciało

la sapienza wiedza

la scelta wybór (*scegliere* wybierać)

la scienza nauka

la scogliera skałka/skała nadmorska

la sede siedziba

la sede imperiale siedziba cesarstwa

la sessualità seksualność

la sfumatura niuans, odcień

la sofferenza cierpienie (*soffrire* cierpieć)

la somiglianza a/con qn/qc podobieństwo do kogoś/czegoś

la sommità (pl. le sommità) szczyt, wierzchołek

la sosta postój

la specie (pl. le specie) gatunek

la spezia przyprawa

la spiaggia (pl. le spiagge) plaża

la stagione pora roku, sezon

la statua (rzeźbiona) figura, posąg

la statuetta figurka

la tappa etap, odcinek podróży

la tazzina mała filiżanka (do espresso)

la terra ziemia

la torretta wieżyczka

la tostatura palenie (kawy)

la trovata wymysł, pomysł

la valle dolina

la vendetta zemsta

la vendita sprzedaż

la verifica sprawdzanie, weryfikacja

la vicinanza bliskość

la violenza przemoc

la vista widok

la vita życie

la vita notturna życie nocne

la vittima di qn/qc ofiara czegoś/kogoś

la vittoria zwycięstwo

la vocale samogłoska

la vocazione powołanie

le autorità (pl.) władze

le forze (pl.) siły

legato a qn/qc związany z kimś/czymś

le invasioni barbariche (pl.) wielka wędrówka ludów (*dosł.* najazdy barbarzyńców)

le truppe (pl.) oddziały, wojsko

letteralmente (alla lettera) dosłownie

levigato da qc wygładzony, wypolerowany przez coś

liberamente swobodnie, dowolnie

liberarsi da qc uwolnić się od czegoś

ligure liguryjski

limitrofo przyległy

lo/la stilista (m/f) projektant/-ka (mody)

lo scettro berło

lo schermo ekran

lo smalto lakier

lo spettacolo spektakl, widowisko, przedstawienie, występ

lo spiedino szaszłyk

lo spirito duch

lo spirito estivo duch/atmosfera lata

lo sport estremo (pl. gli sport estremi) sport ekstremalny

lo spot pubblicitario (pl. gli spot pubblicitari) reklama

lo Stato Pontificio Państwo Kościelne

lo stesso/la stessa/gli stessi/le stesse ten sam/ta sama/ci sami/ te same

lo stivale kozak (rodzaj obuwia)

lo straniero (f. la straniera) cudzoziemiec/-ka

l'abbraccio (pl. gli abbracci) uścisk, objęcie

l'abitante (m/f) mieszkaniec/-nka

l'aeronautica militare siły powietrzne (rodzaj sił zbrojnych)

l'aeroporto lotnisko

l'affare interes, biznes
l'aliante (m.) szybowiec
l'alzata podniesienie (**alzare** podnosić)
l'amante (m/f) di qc miłośnik/-czka czegoś
l'ambiguità (pl. le ambiguità) niejednoznaczność, też: dwuznaczność, ambiwalentność
l'amicizia przyjaźń
l'angelo anioł
l'anziano (f. l'anziana) senior/-ka, osoba w podeszłym wieku
l'appuntamento spotkanie (umówione)
l'arancino (oppure l'arancina) kule lub stożki z ryżu, tradycyjnie nadziewane sosem ragù, smażone na głębokim oleju
l'area (pl. le aree) obszar
l'area protetta obszar chroniony
l'armistizio (pl. gli armistizi) zawieszenie broni, rozejm
l'artefice (m/f) twórca/-czyni
l'artigiano (f. l'artigiana) rzemieślnik/-czka
l'assassinio (pl. gli assassini) morderstwo
l'associazione (f.) stowarzyszenie
l'atteggiamento postawa, zachowanie
l'attentato zamach
l'attore (f. l'attrice) aktor/-ka
l'attrazione (f.) atrakcja (**attrarre** przyciągać)
l'autopsia autopsja, sekcja zwłok
l'aviosuperficie prywatne lądowisko, prywatne lotnisko (dla samolotów ultralekkich lub o ograniczonej masie)
l'avventura przygoda
l'azienda firma, przedsiębiorstwo
l'entroterra obszar położony w głębi lądu
l'eroe (f. l'eroina) bohater/-ka
l'escursione (f.) wycieczka

l'esempio (pl. gli esempi) przykład
l'esercito armia
l'esordio (pl. gli esordi) debiut
l'esperienza doświadczenie
l'esponente (m/f) przedstawiciel/-ka
l'estremo kraniec, brzeg
l'evento wydarzenie
l'identità (pl. le identità) tożsamość
l'immaginario collettivo wyobraźnia zbiorowa
l'immagine (f.) obraz, wizerunek
l'Impero Romano Cesarstwo Rzymskie
l'importanza waga, znaczenie
l'imprenditore (f. l'imprenditrice) przedsiębiorca/-czyni
l'imprenditoria biznes, przedsiębiorczość
l'impronta digitale odcisk palca
l'incitazione a qc nawoływanie, namawianie do czegoś
l'individuo osobnik
l'intenzione (f.) zamiar
l'intervista wywiad
l'isola wyspa
l'italianità cecha tego, co włoskie; «włoskość»
l'iter (pl. gli iter) procedura, proces
l'obiettivo cel
l'oggetto przedmiot, obiekt
l'omicidio zabójstwo
l'omosessualità homoseksualność, homoseksualizm
l'orfano (f. l'orfana) sierota
l'Orto Botanico Ogród Botaniczny
l'Ottocento XIX wiek
l'utilizzo użycie

M

malgrado pomimo czegoś, pomimo że

mancare brakować, zabraknąć
marinero morski, związany z morzem
marino morski
materno ze strony matki, po kądzieli
medievale średniowieczny
mediterraneo śródziemnomorski
meridionale południowy
meritare qc zasługiwać na coś
mescolare mieszać
mettere (p. pass. messo) qc in dubbio kwestionować/podważać coś (**il dubbio** wątpliwość)
mettere qn al corrente di qc wtajemniczać/wprowadzać kogoś w coś
mettersi in gioco podejmować jakieś wyzwanie (w kontekście wyjścia ze strefy komfortu i zmierzenia się z wyzwaniem/nową sytuacją itp.)
migliaia (pl.) di qn/qc tysiące kogoś/czegoś
migliorare polepszać, ulepszać
millenario (pl. millenari) tysiącletni
moderno nowoczesny
morire (pres. ind. io muoio, tu muori, lui muore, noi moriamo, voi morite, loro muoiono, p. pass. morto, ausiliare essere) umierać
mostrare pokazywać
mostrarsi pokazywać się
mozzafiato zapierający dech w piersiach

N

nascere (p. pass. nato, ausiliare essere) rodzić się
natale rodzinny, urodzenia (o miejscu)
naturalizzato [+agg. che indica la cittadinanza acquisita] o kimś, komu zostało nadane obywatelstwo jakiegoś kraju

necessario (pl. necessari)

konieczny, niezbędny

nei confronti di qn/qc

względem/w stosunku do kogoś/ czegoś

nei pressi di qc w pobliżu czegoś

nel corso di qc w trakcie/podczas czegoś

nel frattempo w międzyczasie

non avere nulla da invidiare

a qn/qc *idiom.* nie ustępować w niczym komuś/czemuś (*dosł.* nie mieć komuś/czemuś nic do pozazdroszczenia)

non c'entra nie ma nic do rzeczy, nie ma nic wspólnego

non c'è l'ombra di qn/qc *idiom.* nie ma ani śladu kogoś/czegoś

non essere mai sazio di qc nigdy nie mieć czegoś dość

non mancare/mancate di fare

qc nie zapomnij/zapomnijcie coś zrobić, koniecznie coś zrób/zróbcie, nie przegap/przegapcie okazji, żeby coś zrobić

nonostante chociaż, pomimo że, pomimo czegoś

non può/possono mancare nie może zabraknąć kogoś/czegoś

non si spiega nie da się wyjaśnić, nie znajduje wyjaśnienia

non vedente (m/f) niewidomy

non vedere l'ora di fare qc *idiom.* nie móc się czegoś doczekać

notturno nocny

O

occidentale zachodni

oltre dalej

oltre ponad

oltre a qc poza czymś

omonimo o tej samej nazwie

onorare qn składać komuś hołd

opposto przeciwny, znajdujący się po drugiej stronie

oppure albo

orientale wschodni

orizzontalmente poziomo

orribile straszny, okropny

ospitale gościnny

ospitare gościć

ottenere (pres. ind. io ottengo, tu ottieni, lui ottiene, noi otteniamo, voi ottenete, loro ottengono) uzyskiwać

ottimo świetny, doskonały

ove tam, gdzie

ovvero czyli, tj.

P

paesaggistico krajobrazowy

papalino papieski (*il papa* papież)

partigiano partyzancki

per caso przypadkiem

personalmente osobiście

pervadere (p. pass. pervaso, pass. rem. pervasi, pervadesti, pervase, pervademmo, pervadeste, pervasero) qc przepętniać/przenikać coś

per via di qc z powodu czegoś

pesante ciężki

piacevole przyjemny

piangere (p. pass. pianto) płakać

pieno pełen

pieno di qn/qc pełen kogoś/czegoś

piovere a dirotto *idiom.* lać jak z cebra (*piovere* padać, *a dirotto* obficie, niepohamowanie np. w odniesieniu do płaczu lub deszczu)

pittresco (pl. m. pittoreschi, pl. f. pittoresche) malowniczy

porgere (pres. ind. io porgo, tu porgi, lui porge, noi porgiamo, voi progete, loro porgono, p. pass. porto) le condoglianze a qn składać komuś kondolencje

portare nieść

portare a giudizio postawić przed sądem

portare a qc doprowadzić do czegoś

portare via qn wywieźć/zabrać kogoś

posare kłaść

posizionare qc ustawiać coś

pre-pandemia dotyczący/pochodzący z okresu przed pandemią

precedente a qn/qc poprzedzający kogoś/coś

preindustriale przedindustrialny (odnoszący się do lub pochodzący z okresu sprzed rewolucji przemysłowej)

prelevare pobierać

premature przedwczesny (*mature* dojrzały)

prendere (p. pass. preso) qn per qn brać kogoś za kogoś

prendere parte a qc uczestniczyć w czymś

prendere qualche chilo przytyć/przybrać kilka kilogramów

prendere slancio *idiom.* rozkręcać się, nabierać tempa/rozmachu

presso *form.* u (kogoś), w (np. instytucji)

prestigioso prestiżowy

prevedere przewidywać

prima di qn/qc przed kimś/czymś

principale główny

principalmente głównie

privo di qc pozbawiony czegoś

profondo głęboki

pronunciare wymawiać

protetto da qn/qc chroniony przez kogoś/coś (*proteggere* chronić, ochraniać)

pubblicitario (pl. pubblicitari) reklamowy

punire (pres. ind. io punisco, tu punisci...) karać

puntare su qc stawiać na coś

puramente czysto

Q

qc compreso włączając coś, w tym coś

qualcosa non va coś jest nie tak

quotidiano codzienny, powszedni

R

raccomandare polecać, doradzać

raccontare opowiadać

raggiungibile osiągalny

ragionevole rozsądny

rapire porywać

raschiare skrobać

reale rzeczywisty

reddizio (pl. redditizi)
dochodowy

rendere (p. pass. reso) qn/qc
[+nome/agg.] czynić kogoś/coś
kimś/czymś/jakimś

rendere (p. pass. reso) qn/qc
immortale uwiecznić kogoś/coś,
uczynić nieśmiertelnym

rendere qn/qc [+ nome/agg.]
czynić kogoś/coś kimś/czymś/
jakimś

ribadire potwierdzać, stwierdzać
(dobitnie)

ricco di qc bogaty w coś

richiedere (p. pass. richiesto)
wymagać

ricollegarsi a qc mieć z czymś
związek, odnosić się do czegoś

ricollocare odkładać na swoje
miejsce

riconoscere qn rozpoznać kogoś

ricordare qc a qn przypominać coś
komuś

ricostruirsi/rifarsi una vita
odbudować sobie życie

ricoverare przyjąć do szpitala,
hospitalizować

riferirsi a qc odnosić się do czegoś

riferirsi a qc (pres. ind. io mi
riferisco, tu ti riferisci...) odnosić
się do czegoś

reformulare przeformułować,
przeredagować

rifugiarsi schronić się, uciec

rimanere (p. pass. rimasto,
ausiliare essere, fut. io rimarrò, tu
rimarrai ecc.) pozostawać

rimuovere (p. pass. rimosso) qc da
qc usunąć coś z czegoś

rinforzare wzmacniać

rinfrancescente orzeźwiający,
odświeżający

rinunciare a qc rezygnować
z czegoś

ripieno di qc faszrowany/
nadziewany czymś

risalire a sięgać w czasie,
pochodzić z jakiegoś okresu

riscoprire odkrywać ponownie

risolvere (p. pass. risolto)
rozwiązywać

ritenere qn/qc [+nome/agg.]
uznawać/uważać kogoś/coś za
kogoś/coś/jakieś

rivelarsi okazywać się

rivolgersi (p. pass. rivolto) a qn
zwrócić się do kogoś

roccioso skalisty

rose e fiori (inv.) idiom. jak z bajki,
kolorowy (*dosł.* róże i kwiaty)

S

salvarsi uratować się, ocalić się

sano e salvo idiom. cały i zdrowy

santo święty

sassoso kamienisty

sazio najedzony

sbagliato błędny, nieprawidłowy

scappare (ausiliare essere) uciekać

sconvolto poruszony, w szoku

scoprire (pres. ind. io scopro,
tu scopri..., p. pass. scoperto)
odkrywać

scrutare qn przyglądać się komuś,
mierzyć kogoś wzrokiem

sebbene chociaż, pomimo że

segnare oznaczać, stanowić (np.
początek, koniec, przełom)

seguito da po którym następuje
(*seguire* następować/podążać za
kimś/czymś)

selvaggio (f. selvaggia, pl. m.
selvaggi, pl. f. selvagge) dziki

semplice prosty

senza che lei lo sappia bez jej
wiedzy

senza dubbio bez wątplenia

senza preavviso niezapowiedzianie

settecentesco (pl.
m. settecenteschi,
pl. f. settecentesche)
osiemnastowieczny

sfuggire (pres. ind. io sfuggo, tu
sfuggi..., ausiliare essere) a qc
umknąć/uciec przed czymś

sia... che.... zarówno,... jak ...

siceliota (m/f; m.pl. sicelioti,
f.pl. sicelioti) odnoszący się do
starożytnych Greków/mieszkańców
kolonii greckich na Sycylii

simile a qn/qc podobny do kogoś/
czegoś

sincero szczerzy

sin dall'inizio od samego początku

singolo pojedynczy

smontare odmontować (od
czegoś), demontować, rozbierać

soffrire cierpieć

sollevare unosić

soprannominare nazwać, nadać
przydomek

sospettare del pericolo
podejrzewać niebezpieczeństwo

sostare zatrzymywać się (*la sosta*
postój)

sostenere podtrzymywać,
utrzymywać

sostituire qc a qc zastąpić czymś
coś, wstawić coś na miejsce czegoś

sotto gli occhi di qn na czyichś
oczach

sottolineare podkreślać (*sotto* pod, la linea linia, kreska)

spaccato rozbity

spargere (p. pass. sparso) la voce in giro rozpowiadać jakąś informację/plotkę

sparso rozproszony, rozsiany (*spargere* rozpraszać/rozsiewać)

spettacolare widowiskowy

spiccare wyróżniać się

splendido wspaniały, cudowny

sposato/a żonaty/zamężna

profondare nel silenzio pogrzeżyć się w ciszy

stavalta tym razem

strano dziwny

straordinario (pl. straordinari) niezwykły

stringere (p. pass. stretto) amicizia con qn zaprzyjaźnić się z kimś

stupendo wspaniały, cudowny

succedere (p. pass. successo) dziać się

suddividere (p. pass. suddiviso) qc in qc dzielić coś na coś

sul letto di morte na łożu śmierci

superiore wyższy

svanire (pres. ind. io svanisco, tu svanisci...) nel nulla znikać bez śladu

T

tenere qc a mente *idiom.* mieć coś na uwadze

tocca a voi wasza kolej

tradurre (pres. ind. io traduco, tu traduci, lui traduce, noi traduciamo, voi traducete, loro traducono, p. pass. tradotto) tłumaczyć

trascorrere (p. pass. trascorso) spędzać

trasferire (pres. ind. io trasferisco, tu trasferisci...) przenosić

trasformarsi in qc zamieniać się w coś

trattarsi di qc chodzić o coś

trucidare zmasakrować

tutelato da qn/qc chroniony przez coś

tuttavia a jednak

tuttora wciąż, nadal

tutt'altro che [+agg.] daleki od bycia jakimś

tutt'altro che contenuto niemały

U

uccidere (p. pass. ucciso) zabijać

umano ludzki

una specie di qc coś w rodzaju czegoś

unire (pres. ind. io unisco, tu unisci...) qc a/con qc łączyć coś z czymś

un perfetto sconosciuto *idiom.* kompletnie obcy człowiek, kompletny/zupełny nieznamy

V

vale la pena (di) fare qc warto coś zrobić

veloce szybki

velocemente szybko

venire in aiuto przychodzić z pomocą

ventenne dwudziestoletni

verificare sprawdzić

versare lać

versatile wszechstronny

verso nord na północ, w kierunku północy

verso qc w stronę/kierunku czegoś

verticale pionowy

vigliacco (pl. m. vigliacchi, pl. f. vigliacche) tchórzliwy, nikczemny

visitare zwiedzać

visto che ponieważ

vivere (p. pass. vissuto) qc przeżywać coś

**LE MIE
PAROLE**

Lined writing area for the title 'LE MIE PAROLE'.

Lined writing area for the first column.

Lined writing area for the second column.

A large area containing three vertical columns of dotted lines for writing.

A large writing area consisting of three vertical columns. Each column is bounded by solid vertical lines and contains 20 horizontal dotted lines for writing.

A large writing area consisting of three vertical columns. Each column is bounded by solid vertical lines and contains 20 horizontal dotted lines for writing.